

Opinia Młodzieżowej Rady Klimatycznej

w sprawie projektu ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (numer z wykazu: UC100)

Podsumowanie:

Młodzieżowa Rada Klimatyczna wyraża aprobatę dla projektu nowej ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych, mającej wprowadzić w Polsce system rozszerzonej odpowiedzialności producentów opakowań. Pozytywnie oceniamy zaproponowane rozwiązania ukierunkowane na realizację zasady „zanieczyszczający płaci” oraz zwiększenie poziomu recyklingu i ograniczenie ilości powstających odpadów opakowaniowych. Zwracamy natomiast uwagę na konieczność zapewnienia odpowiedniej efektywności systemu, który ma zostać oparty na centralnej Organizacji ROP Opakowań.

Opinia:

Młodzieżowa Rada Klimatyczna, jako ciało doradcze Ministra Klimatu i Środowiska, przedstawia niniejsze stanowisko w sprawie opublikowanego dnia 13 sierpnia 2025 r. projektu ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (numer z wykazu: UC100).

Zaproponowane rozwiązania legislacyjne wynikają przede wszystkim z konieczności dostosowania polskiego systemu prawnego do unijnych aktów prawnych szczególnie istotnych dla ochrony środowiska przed negatywnym wpływem opakowań i odpadów opakowaniowych, w tym m.in. rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2025/40 z dnia 19 grudnia 2024 r. w sprawie opakowań i odpadów opakowaniowych (tzw. „**rozporządzenia PPWR**”) oraz dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/98/WE z dnia 19 listopada 2008 r. w sprawie odpadów (tzw. „**dyrektywy odpadowej**”).

Akty te ustanawiają wymogi dotyczące całego cyklu życia opakowań w odniesieniu do ich zrównoważoności środowiskowej i wprowadzają wymogi dotyczące rozszerzonej odpowiedzialności producenta (tzw. „**ROP**”) oraz ramy prawne zapobiegania powstawaniu odpadów opakowaniowych czy też zbierania i przetwarzania tych odpadów.

W pierwszej kolejności, Młodzieżowa Rada Klimatyczna pragnie wyrazić zdecydowaną aprobatę dla intensywnych prac legislacyjnych i przeprowadzonego dialogu społecznego, które zaowocowały opracowaniem przedmiotowego projektu. W obliczu kryzysu klimatycznego i problemów środowiskowych, jako społeczeństwo nie możemy pozwolić sobie na zwłokę z przyjęciem rozwiązań prawnych adresujących problem gospodarki odpadami opakowaniowymi.

Przyjęta przez projektodawcę **struktura systemowa**, polegająca na opracowaniu kompleksowego projektu nowej ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych - jako rozwiązanie alternatywne względem nowelizacji dotychczasowej ustawy z dnia 13 czerwca 2013 r., znajduje uznanie Młodzieżowej Rady Klimatycznej. Skala zmian wynikających z konieczności zapewnienia odpowiedniego stosowania ww. aktów unijnych zdecydowanie uzasadnia bowiem zastosowaną systematykę, prowadzi do ujednolicenia przepisów, ułatwia stosowanie aktu prawnego przez jego adresatów i interesariuszy oraz jest zgodna z § 84 Zasad Techniki Prawodawczej.

W ocenie Młodzieżowej Rady Klimatycznej, nowe ramy prawne gospodarki opakowaniami i odpadami opakowaniowymi zaproponowane w przedmiotowym projekcie ustawy są w przeważającej większości **trafne i pożądane**. Przede wszystkim dają one wyraz obowiązującej w prawie środowiskowym zasady „zanieczyszczający płaci”, która dotychczas nie była w Polsce w odpowiednim stopniu realizowana w odniesieniu do opakowań. Projekt ustawy zapewni także pełne wdrożenie i stosowanie wymogów Unii Europejskiej oraz rodzi nadzieję na zwiększenie poziomu recyklingu i ograniczenie ilości powstających odpadów opakowaniowych, a ponadto powinien skłonić przedsiębiorców do projektowania opakowań bardziej przyjaznych środowisku.

Zaproponowany model ROP zapewnia również finansowanie gospodarowania odpadami opakowaniowymi wytworzonymi w systemie gminnym, dzięki czemu może przyczynić się do zmniejszenia opłat za śmieci dla mieszkańców, nie wpływając jednocześnie znacząco negatywnie na ceny produktów. Pozytywnie należy też ocenić skorzystanie przez projektodawcę z dopuszczalnych na gruncie aktów unijnych odstępstw i zwolnień dla mikroprzedsiębiorców, co z pewnością stanowić będzie istotne ułatwienie dla małych biznesów bez istotnego uszczerbku dla celów ochrony środowiska.

Pewne uwagi poczynić należy względem powierzenia Narodowemu Funduszowi Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej („**NFOŚiGW**”) roli **Organizacji ROP Opakowań**. Centralizacja systemu ROP może okazać się trafnym oraz efektywnym kosztowo i organizacyjnie rozwiązaniem. Wpływy z opłaty opakowaniowej będą bowiem konsolidowane w pojedynczym podmiocie obejmującym terytorium całego kraju oraz jednolicie redystrybuowane. Dodatkowo, rozwiązanie to ograniczy poziom zbędnej biurokracji po stronie przedsiębiorców, jako że opłata ta będzie mogła być wnoszona do marszałków województw, tak jak ma to miejsce w przypadku innych opłat środowiskowych.

Jednocześnie, w przypadku systemu rozproszonego i tak konieczne byłoby powołanie co najmniej jednego organu niezależnego od prywatnych interesów lub organu publicznego do nadzoru realizacji obowiązków wynikających z rozszerzonej odpowiedzialności producenta (art. 8a ust. 5 akapit 2 dyrektywy odpadowej).

Skupienie całości obowiązków po stronie NFOŚiGW może jednak prowadzić do nadwyrężenia wydolności tego podmiotu. Konieczne jest zatem zapewnienie odpowiednich warunków funkcjonowania i organizacji NFOŚiGW, które umożliwią skuteczną realizację nowo powierzonych zadań. Podmiot realizujący w imieniu producentów produktów obowiązki wynikające z rozszerzonej odpowiedzialności producenta musi bowiem posiadać środki finansowe lub środki finansowe i organizacyjne niezbędne do wypełnienia swoich obowiązków (art. 8a ust. 3 lit. c) dyrektywy odpadowej).

Opłaty ponoszone przez producentów powinny także uwzględniać warunki rynkowe oraz uzasadnione interesy prywatne. Zgodnie z prawem unijnym, koszty ROP mają być ustalane w sposób przejrzysty między zainteresowanymi podmiotami (art. 8a ust. 4 lit. c) dyrektywy odpadowej), a ponadto powinien zostać zapewniony regularny dialog pomiędzy interesariuszami (art. 8a ust. 6 dyrektywy odpadowej).

Ze względu na znaczącą liczbę szczegółowych przepisów przejściowych, związanych m.in. z planowaną utratą mocy obowiązującej dotychczasowej ustawy o opakowaniach, dla zapewnienia właściwego zrozumienia zakresu przedmiotowego i czasowego nowych obowiązków przez ich adresatów zasadne może okazać się opracowanie i przeprowadzenie przez Ministerstwo Klimatu i Środowiska odpowiedniej publicznej **kampanii informacyjnej**, polegającej np. na publikacji harmonogramu lub kalendarium.

Mając na uwadze powyższe, Młodzieżowa Rada Klimatyczna wyraża **aprobatę** dla projektu ustawy o opakowaniach i odpadach opakowaniowych (numer z wykazu: UC100), z optymizmem oczekując dalszych etapów procesu legislacyjnego oraz wejścia w życie przedmiotowej ustawy.